

ת"פ 26183/09/17 - מדינת ישראל נגד דוד חנונו

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 26183-09-17 מדינת ישראל נ' חנונו

לפני כבוד השופט איתן קורנהאוזר
המאשימה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד שיר בן דוד
נגד
הנאשם דוד חנונו
ע"י ב"כ עו"ד זוהר משה

פסק דין

רקע

1. הנאשם הודה והורשע בעבירת נסיון קבלת דבר במרמה, לפי סעיף 415 בצרוף סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977, בהתבסס על הסכמה אליה הגיעו הצדדים לתיקון כתב האישום, לאחר שנשמעו פרשת התביעה וכן עדות הנאשם.

בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן, בחודש יוני 2014 בוצעה עסקה בין החברה בה עבד הנאשם לבין לקוח, במסגרתה העביר הלקוח לנאשם המחאה על סך 20,000 ₪. בחודש ינואר 2015, פנה הנאשם אל הלקוח, לאחר שסבר כי החברה זוכתה מבעוד מועד בסכום האמור בשל טעות של הבנק, ואמר לו כי ההמחאה לא הופקדה בשל טעות. לפיכך, העביר הלקוח לנאשם 8 המחאות בסך כולל של 20,000 ₪, את חלקן הפקיד לחשבונו ובחלקן השתמש לשם תשלומים פרטיים אחרים.

2. בטרם נשמעו טיעונים לעונש, התקבל תסקיר שרות המבחן. הנאשם בן 50, אב לארבעה ילדים, עוסק בתחום השיווק והתקנת מוצרי אלקטרוניקה. הנאשם הביע הבנה לחומרת מעשיו ולפסול שבהם, ותיאר כי בשל מצב כלכלי קשה התפתה לרווח מהיר. שרות המבחן העריך כי לנאשם דפוסים מניפולטיביים, עמדות נוקשות וחשדנות כלפי גורמי ממסד. לצד זאת, התייחס שרות המבחן לתפקודו היציב של הנאשם לאורך שנים, מחויבותו למשפחתו, הבעת אחריות למצבו, נכונות להליך טיפולי וכן היעדר עבר פלילי או תיקים פתוחים נוספים. הנאשם הציג בפני שרות המבחן מסמכים רבים המעידים על עבודה רבה בעבר עם רשות שדות התעופה (להלן: "רש"ת"), אשר הופסקה מאז הגשת כתב האישום. בהתחשב בכל האמור, המליץ שרות המבחן לבטל את הרשעת הנאשם, להעמידו בצו מבחן ולהטיל עליו 100 שעות של"צ.

3. ב"כ הנאשם הציג מסמכים לגבי התקשרויות עבר בין הנאשם לרש"ת, וכן טפסים אותם יש למלא לשם קבלת

רשיון להיכנס לצרכי עבודה לאזורים שונים בנמל התעופה, הכוללים אישור לגבי היעדר עבר פלילי.

טיעוני הצדדים

4. ב"כ המאשימה טענה, כי מעשה הנאשם בוצע באופן מתוחכם, מתוכנן ומתוך ידיעה ברורה. לטענתה, הנאשם לא עמד בנטל לבסס את התנאים המצטברים לביטול הרשעתו: לגבי העבירה בה הורשע, קיימת חשיבות בהעברת מסר חברתי לגבי סטנדרט התנהגות ראוי בהתקשרויות עסקיות ובמקרה זה - הפוטנציאל לנזק עמד על 20,000 ₪. אשר לפגיעה בנאשם כתוצאה מהרשעתו, טענה ב"כ המאשימה כי מהראיות שהציג הנאשם לא עולה כי ימנע ממנו להמשיך לעבוד מול רש"ת בשל ההרשעה וכן כי עבודתו זו היא פרנסתו היחידה. לפיכך, עתרה ב"כ המאשימה להותיר את הרשעתו של הנאשם ולהטיל עליו מאסר מותנה וקנס כספי.

5. ב"כ הנאשם טען, כי הנאשם קיבל אחריות מלאה למעשיו החל מחקירתו במשטרה, באופן שבא לידי ביטוי בכתב האישום המתוקן. לגבי סוגית ביטול ההרשעה, טען כי העבירה בה הורשע הנאשם אינה מהחמורות ולמעשה לא נגרם כל נזק. בנוסף, במסגרת הליך שהתנהל בין הנאשם למעסיקו בבית הדין לעבודה, הסדירו הצדדים לחלוטין את המחלוקות הכספיות ביניהם. לגבי הפגיעה בנאשם, הציג בא כוחו ראיות כי הנאשם עבד במסגרת עסקו הפרטי עם רש"ת, ואילו הרשעה פלילית תפגע ביכולתו להמשיך בהתקשרות זו. לטענתו, כאשר מדובר באדם בן 50 שעיקר פרנסתו נובעת מהתקשרות זו, יקשה עליו למצוא מקורות פרנסה חליפיים. לפיכך, עתר לקבל את המלצת שרות המבחן, להורות על ביטול הרשעת הנאשם ולהטיל עליו של"צ וצו מבחן.

6. הנאשם בעצמו, הבהיר כי פרנסתו היא מעסק פרטי של תחזוקת צגים, במסגרתו עבד עם רש"ת ועם משרד הבטחון, אך מאז פתיחת התיק הפלילי נשללה ממנו האפשרות לחלק משמעותי מעבודתו בשל קושי בקבלת אישורי כניסה מתאימים. לפיכך, מאז פתיחת ההליך הפלילי, צנחה הכנסתו מכ- 20,000 ₪ לחודש ללמטה מ- 10,000 ₪ בחודש. עוד הוסיף, כי הרשעה אינה מאפשרת לו לשוב לחייו שלפני האירוע ולפרנס את ילדיו.

דין והכרעה

7. בחינת סוגית ביטול הרשעה פלילית, קודמת לבחינת הענישה בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, כפי שנקבע:

"הימנעות מהרשעה כשמה כן היא, אין הרשעה וממילא אין ענישה"

(עפ"ג(ת"א) 22408-03-13 סנאיה נ' מדינת ישראל (22.5.2013). ראו עוד את ההפרדה בין בחינת מתחמי ענישה לסוגית אי ההרשעה, במסגרת רע"פ 2327/19 גוז **מרסלו אדוארדו נ' מדינת ישראל** פסקאות 8 ו-11 (19.5.2019), וכן הנמקות מפורטות לגבי סוגית אי ההרשעה כקודמת לשלבים הקבועים בתיקון 113 לחוק העונשין, בהחלטת מותב זה בת"פ(י-ם) 45988-02-12 **מדינת ישראל נ' דיאא סייף** פסקאות 10-11 (29.12.2014) ובת"פ(מחוזי חי') 19002-08-15 **מדינת ישראל נ' איתן חיימוב** (27.09.2016).

עוד אציין, כי הנסיבות הנבחנות בעת קביעת מתחם העונש ההולם, אינן מתייחסות לנסיבותיו האישיות של נאשם, לעומת הצורך בבחינתן בעת דיון בסוגיית אי ההרשעה).

לפיכך, אדון תחילה בשאלה האם מדובר במקרה חריג בו יש להורות על ביטול הרשעת הנאשם.

8. בית המשפט העליון שב וקבע, כי יש לבחון את סוגיית אי ההרשעה בהתאם להלכת כתב (ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל פ"ד נ"ב (3) 337 (1997)), לפיה נדרשים שני תנאים מצטברים לשם בחינה זו: סוג עבירה המאפשר לוותר על ההרשעה וכן פגיעה חמורה בשיקום הנאשם בעצם הרשעתו. הליך זה יוחד למקרים חריגים, בהם קיים חוסר פרופורציה קיצוני בין עוצמת פגיעת ההרשעה בנאשם לבין התועלת הציבורית כתוצאה מההרשעה. בנוסף, נקבע כי על הנאשם לבסס בראיות את טענתו לפגיעה קשה וקונקרטיית בסיכויי שיקומו (רע"פ 1240/19 **עופר לוי נ' מדינת ישראל** פסקה 8 (24.03.2019) והאסמכתאות המפורטות שם). לצד הדרישה להצגת ראיות שיבססו את הפגיעה בנאשם, קיימת השפעה לחומרת העבירה ונסיבותיה, על הנטל המוטל על כתפיו להוכיח את עצמת הפגיעה בו:

"ככל שהעבירה שעבר הנאשם ונסיבות ביצועה הן ברף הנמוך, כך פוחת האינטרס הציבורי שבהרשעה. כפועל יוצא, ניתן להקל על הנטל המוטל על כתפי הנאשם להראות את עצמת הפגיעה שתיגרם לו כתוצאה מן ההרשעה כתנאי לאי הרשעתו בדין"

(רע"פ 3515/12 מדינת ישראל נ' דוד שבתאי פסקה 39 (10.09.2013). ראו עוד לענין זה, ע"פ (מרכז) 24457-03-15 **פבל גוטרמן נ' מדינת ישראל**, פסקה 69 (30.08.2015)).

9. בחינת סוג העבירה במקרה הנדון, מעלה כי אין מדובר בעבירה הנמנית על העבירות החמורות שאינן מאפשרות את סיום ההליך ללא הרשעה. אמנם, יש ממש בטיעון ב"כ המאשימה כי העבירה בעלת פוטנציאל נזק ופגיעה בסדרי התקשוריות עסקיות, אך היא נמצאת ברף נמוך של חומרה ופגיעה בערכים חברתיים מוגנים, בוודאי בנסיבות המקרה שאינן מעידות על תחכום או נזק פוטנציאלי רב. כך, הסתיימו הליכים פליליים ללא הרשעה בגין עבירות מסוג דומה:

- ת"פ (מחוזי מרכז) 9956-11-18 **מדינת ישראל נ' רעות חג'י** (7.11.2019) - עבירת קבלת דבר במרמה.

- ת"פ (מחוזי מרכז) 2522-06-17 **מדינת ישראל נ' סער גביש** (12.03.2019) - עבירת סיוע לקבלת דבר במרמה.

מקרים אחרים הסתיימו ללא הרשעה, אף כשעבירות המרמה לא עמדו לבדן:

- רע"פ 658/01 **אביחי כהן ורמי ימין נ' מדינת ישראל** - עבירות קשירת קשר לביצוע פשע, קבלת דבר במרמה, מסירת ידיעה כוזבת וניסיון לקבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

- ע"פ (חיפה) 35782-06-10 **מדינת ישראל נ' יבגני פרסין** (31.10.2010) - עבירות קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, זיוף מסמך והצגתו בנסיבות מחמירות.

גם במקרים בהם בוצעו עבירות חמורות יותר, הסתיימו הליכים פליליים ללא הרשעה בנסיבות מסוימות:

- ע"פ 5446/15 **חנימוב נ' מדינת ישראל** (3.3.16) - עבירה של סיוע לסרסרות למעשי זנות.
- ע"פ 111/14 **פלוני נ' מדינת ישראל** (1.01.2014) - עבירת סחיטה באיומים וקשירת קשר.
- רע"פ 1721/12 **מוחמד איראשי נ' מדינת ישראל** (30.03.2014) - עבירות היזק בזדון והתפרעות.
- ע"פ 9090/00 **בועז שניידרמן נ' מדינת ישראל** (22.02.2001) - עבירות קשירת קשר לביצוע פשע והחזקת נשק.

לפיכך, בנסיבות המקרה המצויות ברף נמוך של עבירות המרמה, אני מוצא כי סוג העבירה אינו מהווה מכשול לבחינת ביטול הרשעת הנאשם.

10. הנאשם נימק את הפגיעה בו ובשיקומו, בכך שהרשעה עלולה לפגוע בפרנסתו ובפרנסת משפחתו. הראיות אותן הציג תומכות בקשר העסקי שהיה לו עם רש"ת, כאשר הנאשם הבהיר שניתוק מגורם עסקי זה, מאז הגשת כתב האישום, הביא לצניחה של כמחצית מהכנסותיו. בהתחשב בגילו של הנאשם, התמחותו הספציפית במערכות תצוגה וצגים, וכן היותו אב לארבעה ילדים, אין ספק שפגיעת הרשעה באפשרותו להתקשר עם רש"ת עלולה לגרום לו לנזק קשה.

לשם ביסוס הפגיעה בקשר עם רש"ת, הגיש ב"כ הנאשם טופס בקשה להיתר כניסה לשטח מוגבל בנתב"ג, הכולל בקשה לבדיקת רישום פלילי. למעשה, סוגית הצורך ברשיון כניסה לנותן שירות ברש"ת, מוסדרת בסעיף 11 לכללי רשות שדות התעופה (כניסה לשטחים מוגבלים), תשמ"ג - 1983 (להלן: "הכללים"). בהתאם לסעיף 11(ב) לכללים, בהתחשב בעבירה בה הורשע הנאשם וכן בחלוף הזמן מעת ביצועה, אין מדובר בשלילה מוחלטת של האפשרות לקבלת רשיון כניסה לתחום מסוים ברש"ת, אלא בשיקול דעת המוקנה למנהל לאור העבר הפלילי.

מכאן, ניתן בהחלט להצביע על פגיעה בנאשם, במשפחתו הקרובה ובשיקומו, בסכנה הקיימת כי ימנע ממנו מלהיכנס לאזורים בהם עליו לספק עבודה ולפיכך תישלל ממנו האפשרות להתקשר עם רש"ת. כאמור בסעיף 8 לעיל, קיימת מעין מקבילית כוחות בין מידת חומרת העבירה, נסיבותיה והאינטרס הציבורי שבהרשעה, לבין הנטל על הנאשם להראות את עצמת הפגיעה בו. בנסיבות מקרה זה, לאור הרף הנמוך של העבירה בה הורשע, הרים הנאשם את הנטל והצביע על פגיעה קשה וממשית בו, בסביבתו הקרובה, בעתידו התעסוקתי ובשיקומו. לפיכך, וכן בהתחשב במקרה חד פעמי זה במהלך חיי הנאשם ובקבלת האחריות על ידו, אני מוצא כי לא מתקיים יחס סביר בין הנזק הצפוי לו מההרשעה לבין חומרת העבירה והאינטרס הציבורי שבהרשעה.

לאור כל האמור לעיל, אני מאמץ את המלצת שרות המבחן, ומורה כדלקמן:

- א. הרשעת הנאשם תבוטל, וההליך יסתיים ללא הרשעה.
- ב. הנאשם יבצע של"צ בהיקף של 100 שעות, זאת בהתאם לתכנית שיערוך שרות המבחן במסגרת עמותת "לשובע".
- ג. מוטל צו פיקוח למשך 18 חודשים.

בית המשפט הבהיר לנאשם את משמעות אי עמידה בצו השל"צ ובצו המבחן.

המזכירות תעביר עותק פסק הדין לשרות המבחן אשר יעדכן את בית המשפט.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"א כסלו תש"פ, 09 דצמבר 2019, במעמד הצדדים.